

Inhoud

Wortel onkruiden

Akkerdistel
Brandnetel
Gehoornde klaverzuring
Haagwinde
Heermoes
Klein
hoefblad
Kweekgras
Paardenbloem
Smeewortel
Zevenblad
Zuring

Onkruiden met lange ranken

Braam
Haagwinde (zie wortelonkruiden)
Hondsdr
af
Kleefkru
id
Vogelwikke
Wilde aardbei
Zwaluw tong

Eenjarige onkruiden

Gewone melkdistel
Herderstasje

Herik
Kleine veldkers
Klein
kruiskruid
Knopkruid
Winterpostelein

Overige onkruiden

Boterbloem
Echte kamille
Grassen
Look zonder look
Muur (vogelmuur)
Paarse dovenetel (hoederbeet)
Perzikkruid
Robertskruid
Smalle weegbree
Speenkruid
Stinkende gouwe
Stippelganzenvoet
Uitstaande Melde
Varkensgras
Veenwortel
Viltige Duizendknoop
Weegbree (brede)
Wilgenroosje
Witte dovenetel
Zilverschoon
Zwarte Nachtschade

Wortel onkruiden

Akkerdistel

De akkerdistel vormt eerst een rozet met ingesneden stekelige bladeren (rechter foto). De fijne naalden dringen gemakkelijk in de huid. Deze plant vormt een lange penwortel die wel 100 cm diep kan groeien, probeer deze pen zover mogelijk weg te steken. Elk stukje wortel zal weer snel uitlopen. Dit onkruid komt vaak voor op klei of leemgronden. De paarse bloemen zijn geliefd bij hommels en vlinders, na de bloei veranderen de bloemen in zaadpluizen waardoor de plant zich zeer makkelijk verspreidt.

Brandnetel

Zowel de grote als de kleine brandnetel groeit op voedzame gronden en kan snel groeien. Ze verspreiden zich door fijn zaad maar hebben ook een uitgebreid wortelgestel wat meerjarig is. Zorg dat bij het wieden ook de gele wortels mee genomen worden.

Gehoornde klaverzuring

De gehoornde klaverzuring lijkt niet op zuring maar wel op een klaver. De bloem is klein en geel en eigenlijk wel mooi boven het bruingroene blad.

Het was voornamelijk een vrij zeldzame plant maar in steeds meer tuinen kom ik hem tegen. Vanuit een lange penwortel maakt deze klaver een fijn vertakt wortelgestel waardoor het lastig weg te krijgen is. In de tuin kan je de wortel opzoeken en uitsteken maar ze groeien ook vaak langs muren en tussen verharding waar het lastig wieden is. Een aantal keer besprenkelen met kokend water is ook een optie.

Haagwinde

Haagwinde (ook wel pispotje genoemd) is een lastig onkruid omdat het met zijn lange ranken overal in en tussen groeit en hele struiken overwoekert. De bloem is eigenlijk wel mooi om te zien maar verwijder de plant liever voor de bloei. Het fijne zaad verspreidt zich makkelijk waardoor je nog meer haagwinde krijgt. De wortels (wat ik vaak spaghetti noem) zijn spierwit en maken een heel netwerk in de grond, van hier uit groeit haagwinde snel weer uit. Verwijder dus altijd zoveel mogelijk de wortels (foto rechts) zelfs het kleinste stukje loopt weer uit. Gooi plantkluiten waar de haagwinde doorheen is gegroeid liefst weg of zorg dat de kluiten helemaal schoon zijn.

Heermoes

Heermoes (paardenstaart) is een primitieve plant die voornamelijk op kalkrijke gronden voorkomt. Het is lastig te bestrijden door de fijn vertakte zwarte wortels die bij de meest extreme omstandigheden weer opnieuw uitlopen.

Het probleem is dat de plant dwars door andere planten heen groeit waardoor het lastig te wieden is, goed in bedwang houden of alles eruit spitten en opnieuw beginnen is de enige oplossing. Zelfs met onkruid bestrijdingsmiddelen is het slecht dood te krijgen. Omdat heermoes zo diep wortelt trekt deze plant mineralen naar de oppervlakte.

Vroeg in het voorjaar komt er direct een bloem in (onderste foto).

Klein hoefblad

Klein hoefblad bloeit als een van de eerste in het vroege voorjaar met een kleine gele bloem. Pas na de bloei komt het blad tot ontwikkeling wat een grijs viltige laag heeft.

Ondergronds vormt ook dit onkruid dikke witte wortels die zoveel mogelijk verwijderd moeten worden, anders zal de plant daar vanuit weer uit lopen

Kweekgras

Kweek is een van de lastigste grassoorten die zowel in de tuin als in gazons kunnen groeien. Dit gras heeft witte sterk vertakte wortelstokken waardoor de plant zich snel uitbreidt. Net als alle andere grassen verspreidt kweek zich voornamelijk via zaad, probeer dus te voorkomen dat er bloemaren inkomen. In eerste instantie is het lastig te onderscheiden van andere grassen maar als het verder uitgroeit, valt het grovere blad wel op.

Paardenbloem

Paardenbloem is een veel voorkomend onkruid wat lastig te bestrijden is door de lange penwortel die ook nog vertakt. Steek de jonge plant direct met penwortel en al weg anders zal de paardenbloem weer snel uitlopen.

Na de bloei, al vroeg in het voorjaar, van de gele bloem (foto rechts) vormt zich al snel vruchtpluis wat door de wind makkelijk verspreid wordt.

Ook in gazons kan het een ware plaag vormen en verdringt het bladrozet alle gras. Afplukken en toevoegen in een salade is ook gezond al smaakt het wel wat bitter.

Smeerwortel

Smeerwortel vormt een forse plant met eigenlijk wel mooie bloemen in wit of paars-rode waar hommels en bijen gek op zijn. Deze plant is goed te herkennen aan het grove en ruwe blad wat andere planten snel verdringt.

De penwortels groeien diep dus probeer deze goed uit te steken. Kleinere gekweekte soorten worden ook wel als bodembedekker geplant in de tuin.

Zevenblad

Zevenblad of hanenpoot is een van de lastigste onkruiden. Probeer de plant steeds met de witte wortel (foto midden) en al eruit te halen. Laat het zevenblad niet in bloei komen (wit scherm) om te voorkomen dat de plant zich uitzaait. Als je hem niet onder de knie houdt zal het de tuinplanten verdringen, zelfs onder de verharding (foto links) of de wortel groeit dwars door de kluit van sierplanten.

Probeer de plant in toom te houden door sterkere planten te planten of snij regelmatig het jonge blad weg om er pesto van te maken.

Zuring

Zuring of ridderzuring groeit voornamelijk op zware gronden en in wegbermen. Het is al snel te herkennen aan het grove blad met een rode steel. In de loop van de zomer schiet de plant door en vormt een roodbruine bloem die ook in de winter best decoratief is.

Zuring maakt een lange penwortel die snel weer aangroeit als hij afbreekt, gebruik bij voorkeur een Engelse riek om de wortel diep weg te steken.

Onkruiden met lange ranken

Braam

De braam is een houtige plant die snel kan groeien en zeer lange ranken maakt. Alle delen van de plant zijn bedekt met scherpe doornen waar de plant zich mee in struiken en bomen opwerkt. In mei begint de plant te bloeien met zachtroze bloempluimen die in de nazomer zwarte zoete vruchten vormen, vogels zijn er gek op en zorgen zo ook voor de verspreiding van het zaad.

Ook maakt de plant wortels als de lange ranken weer op de grond komen, van daaruit kan zich weer een nieuwe plant vormen. Met wortel en al wegsteken is de enige manier om ze kwijt te raken.

Haagwinde (zie wortelonkruiden)

Kleefkruid

Kleefkruid dankt zijn naam aan de kleine weerhaken op blad en zaad. Het zaad wordt door mens en dier verspreid doordat de zaden overal aan blijven kleven.

Kleefkruid kan zeer lange stengels vormen en planten totaal overgroeien, wieden voordat het zaad gevormd word is aan te raden.

De jonge toppen zijn ook fijn gesneden te gebruiken in salade's en zijn zeer voedzaam.

Hondsdrif

Hondsdrif heeft een rond gegolfd blad en maakt zeer lange ranken die over de grond kruipen. Meestal vindt je ze onder struiken of langs de rand van beplanting.

In het voorjaar is hondsdrif best mooi met zijn paarse lipbloemen waar bijen en hommels gek op zijn. Geschikt als bodembedekker in wilde tuinen maar anders makkelijk te wieden.

Vogelwikke

Vogelwikke groeit in ruige bermen en werkt zich omhoog tussen hogere planten en grassen, ook tussen heesters kan vogelwikke zich ongemerkt verspreiden totdat hij boven de heester uit gaat groeien. Pas als de plant in bloei komt valt hij op door de kleine trosjes met blauwe bloemen. Verspreiding door zaad en kruipende wortelstokken, grondig de wortels verwijderen dus.

Wilde aardbei

Wilde aardbei kan een dicht tapijt vormen dus is geschikt als bodembedekker en vormt na de gele bloemen kleine rode vruchten.

Is de aardbei niet gewenst dan moet je hem in de gaten houden want als het de kans krijgt groeit het overal doorheen en elke rank groeit weer snel vast.

Zwaluwtong

Zwaluwtong is in eerste instantie niet een zodanig opvallend onkruid met kleine witte bloemen. In een seizoen kan deze plant zeer veel bladmassa maken en hele struiken overgroeien (foto midden). Dit onkruid is een soort zuring met een overblijvende wortel, zorg bij het wieden dat zoveel mogelijk de fijne wortels verwijderd worden en laat de plant bij voorkeur niet in bloei komen.

Eenjarige onkruiden

Gewone melkdistel

De gewone melkdistel zaait zich makkelijk uit door het pluizige zaad.

Eerst wordt een rozet gevormd wat vrij snel doorschiet en in bloei komt met gele halfgeopende bloemen. Na de bloei worden het wollige pluizen die door de wind verspreid worden. De lange penwortel is lastig te verwijderen en breekt ook snel af. Het blad is stekelig maar niet zo erg als de gewone distel. Bij het breken van blad of stengel komt er wit melksap te voorschijn.

Herderstasje

Het herderstasje is niet zo'n grote plant de eerst een rozet vormt en al vrij snel doorschiet met een fijne witte bloem. Aan de onderzijde van de bloemstengel verschijnen de opvallende lepeltjes die het zaad vormen. Het komt het meest voor op wat drogere, zanderige plaatsen.

De plant verspreidt zich door zaad maar is geen lastig onkruid en makkelijk te wieden.

Herik

Is een plant die eerst een rozet vormt en meestal in grasbermen groeit de bloem is vrij lang met een klein gele bloem aan de top. Verspreiding door zaad.

Kleine veldkers

Kleine veldkers is een kleine plant die een rozet vormt. In het hart wordt een witte bloempluim gevormd die daarna al snel zaad vormt. Het rijpe zaad springt weg bij aanraking waardoor het ook wel springzaad genoemd wordt.

Door het fijne zaad kan de plant zich snel verspreiden, op tijd wieden is aan te raden.

Veldkers groeit op doorlatende gronden maar ook tussen de verharding (zie foto). Wieden gaat vrij makkelijk omdat er niet veel wortels aan zitten.

Ook in de winter groeit dit plantje door en is zeer rijk aan vitamine C. Meng dit vitamine bommetje toe aan een frisse salade.

Klein kruiskruid

Klein kruiskruid vormt al snel na de bloei zaad en vruchtpluis wat door de wind verspreid wordt. Het is een veel voorkomend onkruid wat zich op veel plaatsen laat zien. Probeer de jonge zaailingen snel te wieden om te voorkomen dat de plant in bloei komt. Een voordeel is dat het makkelijk te wieden is en geen lastige wortels heeft.

Knopkruid

Knopkruid komt veel voor op droge plaatsen of langs de rand van begroeiingen.

Het verspreidt zich door zaad en is vrij makkelijk te wieden. Als knopkruid de kans krijgt om uit te groeien kan het een flinke bos worden en sierplanten verdringen.

Van deze plant zijn de jonge toppen goed te gebruiken als basis voor een salade en gebruik ook de kleine bloempjes als versiering op het bord.

Winterpostelein

Winterpostelein is een grappig plantje wat vanuit het hart een massa dunne stengels vormt die aan de top een schotelvormig blad hebben met een klein trosje witte bloemen. Ze groeien in de schaduw op doorlatende bos- en zandgrond. Als het niet hinderlijk is laat ik ze staan, anders zijn ze makkelijk te wieden.

Overige onkruiden

Boterbloem

Boterbloem of scherpe boterbloem groeit oorspronkelijk in vochtige weiden (foto boven) en groeit gelijk op met het gras. De bloei valt in het vroege voorjaar en ze zaaien zich makkelijk uit. Het lastige van de boterbloem is dat deze plant lange ranken vormt net als een aardbei waardoor de plant zich snel vanuit de basis verspreidt. Ook in gazons kan de boterbloem snel een groot vlak in beslag nemen en het gras verdringen.

Kamille

Kamille heeft heel fijn blad wat in het begin niet echt opvalt en met zijn vrolijke bloemen geeft het kleur aan wegbermen en weides. Doordat de plant zich makkelijk uitzaait kan de kamille soms toch de sierplanten in de tuin verdringen. Wieden is makkelijk zeker als de plant al wat groter is.

De gedroogde zaadbolletjes zijn ook geschikt om thee van te zetten.

Er zijn ook soorten zonder witte bloemblaadjes (foto onder).

Grassen

Grassen verspreiden zich gemakkelijk door het fijne zaad (foto rechts) en kunnen op veel verschillende plaatsen groeien. Het is makkelijk als kleine plant te herkennen en het beste wieden voordat het wortelgestel uitgroeit.

Look zonder look

Look zonder look komt niet zo veel voor en groeit meestal op schaduwrijke plekken tussen heesters of onder bomen. Het blad heeft wat weg van judaspenning maar de bloem is duidelijk anders, een tros van kleine witte bloemen.

De lange penwortel is meestal makkelijk los te trekken.

Deze plant is goed te gebruiken als garnering van gerechten en de smaak lijkt op een ui.

Muur (vogelmuur)

Vogelmuur groeit vanuit een hoofdwortel en maakt een dikke pluk van lange ranken. Vrij snel zitten in de toppen kleine witte bloemen die lang doorbloeien en snel zaad vormen.

Vooraf kleinere planten kunnen snel overgroeit raken door het dichte groen en verstikken. Vogelmuur groeit op veel plaatsen maar wel op een doorlatende grond of zanderige plaatsen. Deze plant groeit bij een lage temperatuur in de winter gewoon door.

Probeer te wieden als de planten nog klein zijn en neem ook de basiswortel mee. Ook dit onkruid is eetbaar.

Paarse dovenetel of Hoederbeet

De paarse dovenetel lijkt wat op de witte dovenetel maar blijft duidelijk kleiner.

Het is ook makkelijk te wieden en groeit vaak op randen, in weiden of nieuwe gronden.

Perzikkruid

Perzikkruid valt op door de donkere vlek op het blad en maakt vrij snel veel bladmassa. De bloem is eerst rood en verkleurt naar lichtroze, er zijn zelfs veredelde soorten voor de siertuin. Probeer de plant zo snel mogelijk te wieden wanneer het wortelgestel nog niet zo groot is

Robertskruid

Robertskruid groeit vanuit een rozet en heeft bij aanraking een sterke geur. Het fijne varenachtige blad valt in het begin niet zo op maar als de plant groter wordt vallen de kleine paarse bloempjes op. Het groeit vaak onder bomen op een doorlatende grond, wieden is vrij makkelijk door de plant bij de basis vast te pakken.

Smalle weegbree

Smalle weegbree groeit vaak in grasbermen en op ruigtes. Het lange smalle blad is goed te herkennen en wordt gevolgd door een lange borstelvormige bloempluim (foto rechts). Probeer de plant zo snel mogelijk te wieden met wortel en al want het kunnen flinke bossen blad worden die alles verdringen.

Speenkruid

Speenkruid vormt in het voorjaar tegelijk bloem en blad en kan de hele tuin geel kleuren. Het blad vormt vrij veel massa die lagere sierplanten kan verstikken. Omdat speenkruid in de grond bolletjes vormt is het lastig weg te krijgen. Aan de andere kant sterft het blad al snel na de bloei af en heb je er geen last meer van.

Wil je er echt vanaf probeer dan alle knolletjes (waar de plant zijn naam aan dankt) te rooien.

Stinkende gouwe

Stinkende gouwe is een bossige plant die groeit op droge warme plaatsen, zelfs in de verharding. Het kleine gele bloemetje valt al snel op en ze maken zaaddozen die ineens openspringen waardoor het zaad weg slingert.

Het blad is vrij zacht maar ze hebben een stevige wortel.

Het oranje sap uit het blad is te gebruiken om wratten weg te krijgen.

Stippelganzenvoet

Stippelganzenvoet valt als kleine plant al op door zijn witgrijze bladtoppen. Zijn naam dankt hij aan de vorm van het blad die wat op een ganzenvoet kan lijken, dit is niet altijd het geval.

Vooraf het jonge blad is veel spitzer.

Wieden gaat makkelijk als de plant nog klein is, een grote plant kan soms wel 200 cm hoog worden en vormt dan een houtige stam met een verspreid wortelgestel wat behoorlijk vast zit.

Uitstaande Melde

Melde valt op door de dikke bloem-aar die een beetje grijs groen is (foto links).

Het blad valt in het begin niet zo op maar de plant kan al snel een flinke omvang krijgen. Ook deze plant bij voorkeur snel wieden voordat het een grote bos wordt.

Varkensgras

Varkensgras heeft een klein blad waardoor het eerst niet zo opvalt. In eerste instantie groeit het rechtop maar vrij snel worden flinke scheuten gemaakt waardoor ze meer plat gaan groeien met heel kleine witte bloemen in de bladoksels (foto rechts).

Ze groeien op droge plaatsen en ook tussen de verharding. Zoek de penwortel aan de basis op en je bent alles ineens kwijt. Ze verspreiden zich ook door zaad.

Veenwortel

Veenwortel is familie van de duizendknoop en perzikblad met het verschil dat deze vorm bij het water of slootkant groeit. Zelfs in het water groeit deze plant waarbij de bladeren blijven drijven. De rode bloempluimen zijn roze rood en eigenlijk wel decoratief. In de grond kan de veenwortel flink wortelen waardoor het lastig te wieden is.

Viltige Duizendknoop

Deze duizendknoop komt op veel plaatsen voor waar maar wat vocht aanwezig is, zelfs in de verharding (zie foto).

De roze bloemen zijn klein en vormen later zaad waardoor de plant zich verspreidt.

Jonge planten zijn nog makkelijk te wieden en hebben niet een zodanig uitgebreid wortelgestel.

Weegbree (brede)

Brede weegbree komt vrij veel voor op lichte plaatsen in grasbermen en gazons. Het brede blad met duidelijk doorlopende nerven is makkelijk te herkennen.

De plant maakt stevige wortels maar is makkelijk te wieden, in gazons moet de weegbree zo snel mogelijk verwijderd worden anders heb je een lelijke kale plek.

Wilgenroosje

Het wilgenroosje heeft diverse verschijningsvormen waardoor het wel eens lastig te herkennen is door de variatie in het blad (foto midden). Wat wel altijd opvalt, is dat de plant eerst een rozet vormt (foto links) en als het doorgroeit met paarse bloemen in de top bloeit, gevolgd door pluizig zaad. De plant groeit op vochtige gronden en slootkanten. Verwijder de jonge planten zo snel mogelijk voordat de plant dikke witte wortelstokken vormt die makkelijk weer uitlopen.

Witte dovenetel

De witte dovenetel lijkt in eerste instantie wel wat op de brandnetel, het blad is wat meer afgerond en de brandharen ontbreken. Als de plant in bloei komt vallen de witte bloemen gelijk op waar bijen en hommels graag de honing uit slurpen.

Ze kunnen flinke bossen vormen waardoor sierplanten verdrongen kunnen worden.

Zilverschoon

Zilverschoon heeft een grijzig en gedeeld blad, net als een aardbei maakt hij lange uitlopers die weer snel vastgroeien. De gele bloem in de zomer lijkt wel wat op een boterbloem alleen staan de bloemen apart.

Ze groeien op droge plaatsen en in gazons.

Zwarte Nachtschade

Deze nachtschade is familie van de aardappel en heeft kleine witte bloemen met een geel hart. Na de bloei vormt de plant besjes die eerst groen en later zwart worden. De plant is giftig en kan een flinke struik worden.